

**СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ**

Свети архијерејски синод у седници својој под бр. 904/зп. 240 од 24. марта 1953.
године прописао је у смислу чл. 8 Уредбе о српским православним богословијама
следећи

**П Р А В И Л Н И К
О ВЛАДАЊУ И ЖИВОТУ УЧЕНИКА
СРПСКИХ ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛОВИЈА
У ИНТЕРНАТУ**

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Српске православне богословије су школе са интернатским уређењем.

Члан 2

Сви ученици богословија живе у школском интернату и управљају се по овом
Правилнику и другим прописима и наредбама претпостављене шолске власти.

Одредбе овог Правилника о владању и понашању ученика важе и за екстерне
и приватне ученике, који не станују у школском интернату.

Члан 3

Ученици српских православних богословија дужни су да се увек и свуда, у
интернату и ван њега, владају у свему примерно, како доликује онима који се
спремају за свету и узвишену службу, каква је свештеничка.

У том циљу они су дужни да старије од себе поштују и слушају, а међу собом
живе у братској слози и љубави.

Члан 4

Ученицима српских православних богословија строго је забрањено: пушење,
пијење алкохолних пића; похађање кафана и непристојних места; излажење из
интерната ван дозвољеног времена без одобрења васпитача или ректора; лаж,
коцкање, крађа, клеветање; и неправедно тужакање својих другова школској власти;
псовка, изговарање непристојних речи; вређање и издевање имена својим друговима,
туче и све оно што не доликује будућим слугама Божјим.

Члан 5

Исто тако ученицима је строго забрањено да без одобрења школске Управе
стварају међу собом у школи и ван ње ма какве организације; да се учлањују у
организације других школа или политичких групација; да сазивају и одржавају
политичке и друге зборове уперене против школских или државних власти; да
организују буне; демонстрације и штрајкове; да по зидовима истичу и пишу ма какве
пароле; да покрећу ма какав лист и штампају своје саставе било које врсте.

Члан 6

У циљу свога духовног изграђивања и књижевног образовања ученици могу у
школи организовати своју литерарну дружину и библиотеку, чија правила одобрава

Наставнички савет богословије.

У том случају Наставнички савет бира из своје средине једног наставника, да води надзор над радом ученичке дружине и библиотеке, да у споразуму са ректором и управом ђачке дружине врши набавку књига и листова за библиотеку и својим саветима помаже ученицима како најбоље да користе духовно благо, које се у књигама садржи. Ради овога надзорни наставник, по могућству, треба да је наставник српског језика и књижевности.

Члан 7

По одобрењу школске Управе ученици могу, у пратњи наставника или родитеља (старатеља), да посећују позоришта, биоскопе, спортске и културне приредбе и такмичења, па и сами такве приредбе да организују.

Ученицима је дозвољено да повремено у просторијама приређују духовне и друге религиозно - уметничке приредбе, са одобрењем ректора и под руководством наставника којег ће одредити ректор или Наставнички савет, а по предходно датој сагласности надлежног Архијереја, коме ће се доставити програм.

Члан 8

Ученици су дужни да сав школски инвентар: књиге, учила, клупе, кревете и постељине, ствари, столове, посуђе, инсталације и друго најсавесније чувају од оштећења, а у случају оштећења да ове одмах пријаве дежурном вапитачу и економу.

Сваку штету нанесену школском инвентару извршилац је дужан да накнади школи у пуном износу. Злонамерно штећење школског инвентара, поред накнаде штете, повлачи строгу казну.

У случају да се извршилац штете не пронађе, исту плаћају солидарно редари просторије у којој се штета догодила, сви ученици дотичног разреда или целе школе.

Члан 9

Ученици су дужни да у свима просторијама школе и интерната одржавају највећи могући ред и чистоћу; да штеде воду и осветљенње и пазе на своју личну уредност и чистоћу: тела, одела, обуће, својих ствари и прибора.

У том циљу забрањује се ученицима да унутра у просторијама чисте одело и обућу; да прљају под и зидове; бацају на под хартију и отпатке од јела, итд. Све ово баца се на место одређено у те сврхе.

II ВЛАДАЊЕ УЧЕНИКА У ИНТЕРНАТУ

а) У школи

Члан 10

Ученици морају тачно и уредно долазити на предавања. Сваки недолазак на предавање без одобрења ректора, или васпитача или разредног старешине, строго ће се казнити. На знак првог звона за предавање, ученици се имају искупити у својим разредима и у тишини и реду дочекати наставника, сваки на свом одређеном месту. При уласку наставника треба сви да устану и мирно стоје, док наставник не седне или док им не да знак да седну.

Одређени редари дужни су дати наставнику имена свих ученика, који су са предавања изостали.

Пре и после подне у почетку првог и на крају последњег часа, читају се молитве пре и после учења.

За време предавања ученици не смеју улазити нити излазити без допуштања.

Члан 11

Кад наставник предаје морају сви ученици да пазе и да се за то време ничим другим не занимају. Исто тако, морају бити мирни и пажљиви када се испитују ради оцене и кад раде писмени задатак у школи.

Члан 12

Ученици морају савесно вршити своје школске дужности: свагда на време израђивати и доносити им одређене задатке и увек бити спремни за пропитивање, одговарати на питања тачно, гласно и јасно. Нико не може захтевати да се пропитује кад хоће, нарочито ради поправке слабе оцене; исто тако ниједан ученик не сме казати наставнику: "нисам спреман".

Кад један ученик одговара, осталима није слободно упадати у реч, дизати руку или шапутати, а ако наставник захтева да се јаве који знају, они ће тихо и мирно подићи руку.

Члан 13

На свршетку часа, кад зазвони звоно, ниједан ученик не сме устати и спремати се за излазак, пре но што наставник каже и да знак за то, а кад наставник допусти, онда они то чине без лупања и журбе.

Члан 14

По свршетку сваког часа морају сви изаћи из учионице у ходник или двориште, да би се учионица могла проветрити.

Између часова ученици су дужни понашати се пристojно и не чинити ништа, чиме би се кварио школски ред и дисциплина.

Члан 15

Ради одржавања реда и чистоће у разредима, сваки разредни старешина поставља два редара у свом разреду и то на недељу дана. Дужности редара су:

- да пази на ред и чистоћу у разреду, и сам је одговоран за ред када кривца неће да покаже;
- да чита молитву пре и после учења; да наставницима јавља одсутне ученике;
- да спрема сунђер и креду;
- да се брине о доношењу и одношењу других наставних учила за поједине предмете и да одговара за њих;
- да по изласку ученика на одмор отвара прозоре ради проветравања учионице, а кад звони прво звоно за улазак ученика да их затвара;
- да пази зими да учионица буде умерено за грејана;
- да мотри на оне, који при уласку не чисте обућу и да уопште пази на одржавање пристojне чистоће у разреду, и да за све, што се не може извршити и отклонити, позове школског служитеља.

Поделу дужности редарима извршиће сам разредни старешина.

Члан 16

По лепом времену наставици могу по одобрењу ректора држати часове и ван учионица, у дворишту или у пољу.

Члан 17

Ученици су дужни своје наставнике са поштовањем предусретати и испуњавати њихове наредбе, које се односе на њихово понашање школски ред и рад.

Кад се ученик први пут сретне дотичног дана са наставником, у школи или ван ње, дужан је учтиво поздравити наставника.

б) За време занимања

Члан 18

Ради што бољег искоришћавања слободног времена за учење и духовно самоизграђивање ученика, у богословијама, поред редовних часова, постоје два поподневна занимања, обавезна за све ученике исто као и часови.

Прво се држи од свршетка вечерње па до вечере, а друго од свршетка вечере па до поласка на спавање у 21 час.

Почетак и трајање ових занимања одредљује ректор у споразуму са васпитачем.

Члан 19

За време занимања ученици се морају држати и понашати као и на часовима и у пуном миру и тишини спремати се за сутрашње часове.

Надзор над ученицима за време занимања врши један ученик из старијег разреда (цензор) кога одреди васпитач у споразуму са ректором. Он одговара васпитачу за ред и поредак у учионици за време занимања. Кад је време лепо и топло, занимања се могу држати и ван учионица.

Цензор води посебну књигу о понашању ученика за време занимања и исту подноси сваког јутра дежурном васпитачу на увид.

Члан 20

Кад се друго занимање (после вечерње) заврши, ученици читају у својим учионицама молитве пред спавање. По завршетку ових молитава одлазе да се оперу а затим на спавање.

в) У спаваћим собама

Члан 21

У 21 час (9) звоно оглашава време одласка на спавање. На овај дати знак ученици се распремају на одређеном месту, перу ноге и у реду улазе у спаваћу собу. Прање ногу је обавезно пре сваког одласка на спавање.

Пола сата после звона за спавање сви ученици морају бити у својим постељама, а у спаваћим собама мора бити потпун мир до јутарњег звона за устајање.

Члан 22

Сваки ученик има у спаваћој соби: кревет са сламњачом и потребан број ћебади за покривање, чаршаве за сламарицу и чаршав за потшивање ћебета до себе и један јастук, са потребним навлакама.

Сваки ученик мора на картону исписати крупним словима своје име и презиме и разред и овај картон причврстити на кревет са прилазне стране.

Члан 23

Улазак ученика преко дана у спаваћу собу строго се забрањује.

Члан 24

Чишћење одела и обуће врши се на одређеном месту.

Члан 25

Собни старешина (цензор) је помоћни орган дежурног васпитача. Он се стара да се спаваћа соба одржава у реду и чистоћи, да сви ученици на знак звона на време легну и изјутра устану из кревета и ове потом лепо наместе, да соба преко дана буде закључана, да се сви ученици оперу, да се постеља чисто држи, да се инвентар школски не штети, итд.

Њега бира између бољих ученика из старијих разреда васпитач у споразуму са ректором.

Собни старешина води књигу у коју убележава понашање ученика у спаваћој соби и исту подноси сваког јутра на увид дежурном васпитачу.

Поред собног старешине свака спаваћа соба има свог редара, кога одређује собни старешина на недељу дана по азбучном реду. Он води рачуна о реду и чистоћи у спаваћој соби, прима неопрано рубље од ученика и по списку предаје на прање, као и прима опрано рубље и по списку издаје ученицима; стара се за воду и осветљење; у случају болести неког ученика обавештава васпитача и уопште стара се за извршење свих посебних наредаба, које се тичу реда у спаваћим собама.

У спаваћим собама морају бити истакнути спискови свих ствари које припадају тој соби које економ предаје првом редару у почетку школске године, а овај својим последницима. За ствари по овом списку одговарају собни редари економу богословије.

Сваки ученик одговара посебно за примљене ствари.

Васпитач одређује сваком ученику место у спаваћој соби.

Члан 26

На знак звона за устајање сваки ученик мора одмах, без оклевања, да устане, спреми се и намести свој кревет,

Суботом кревет се изјутра не намешта, већ остаје размештен ради проветравања до после подне, када се постеља истресе од прашине и кревет потом намести.

г) У цркви

Члан 27

Сви ученици радним данима одлазе у цркву на јутрењу и вечерњу, а недељом и празником још и на свету Литургију.

На знак звона за одлазак у цркву ученици се скупљају у школском дворишту, одакле, у реду под надзором дежурног васпитача одлазе на богослужење.

На путу и у самој цркви, морају се понашати пристojно, ићи и стајати у реду. У цркву имају улазити на прво звоно и то лагано, да се не квари ред и пристojна тишина.

У цркви не сме ниједан ученик мењати своје мејсто. Исто тако не сме стајати или седети у столовима, разговарати за време богослужења или шапутати, нити из цркве излазити пре завршетка богослужења. После завршеног богослужења из цркве се излази у реду, када наставник да знак за излазак.

Члан 28

За време богослужења певаће одређени ученици из најстаријих разреда. Ученицима нижих разреда дозвољено је да прате певаче са певнице само у оним песмама које добро знају и чија је мелодија утврђена.

Распоред за певање, читање апостола, часословца и прислуживања у олтару, састављају наставници дотичних предмета у договору са ректором и васпитачем.

Сваки је ученик дужан, по утврђен распореду, тачно вршити све дужности у цркви, од којих не може бити ослобођен. Изостанак од цркве и излазак из цркве без дозволе строго је забрањен и кажњив.

Члан 29

Сви ученици богословија обавезно се припремају, исповедају и причешћују два пута у току године и то прве недеље Божићњег и прве недеље Васкршњег поста.

д) У трпезарији

Члан 30

У трпезарју се улази само у одређено време ради обеда.

Члан 31

Пошто сви ученици заузму своја места и умире се, дежурни васпитач даје знак за молитву. Молитву читају по реду ученици најстаријих разреда; молитва се чита пре и после јела. У недељне и празничне дане ученици пре и после јела певају тропаре тога дана, који тропари замењују молитву.

Члан 32

За време ручка и вечере чита се Св. Писмо или неко друго поучно штиво које васпитач одреди. За читање васпитач бира ученике са јачим гласом, лепом дикцијом и правилним акцентом и изговором. Читач обедује доцније са редарима.

Члан 33

При сваком оброку у трпезарији мора бити потпуна тишина и ред. Ученик који би за време јела направио неред удаљује се из трпезарије.

Члан 34

За време јела дежурају или школски послужителљи или сами ученици, које одреди васпитач. Дежурства у трпезарији трају један дан, а број дежурних одређује се према потреби, ако школока послуга није довољна да сама дежура. Дежурни у трпезарији мотре када ће који од ученика дизањем руке дати знак, прилазе му и у тишини подмирују потребе ученика.

Члан 35

При јелу по утврђеном реду ученици сипају јело тако, да један по цео дан сипа читавом столу, сипајући прво свима својим друговима за столом, а себи напоследку. Ниједан ученик не сме дозволити неумереност и захтевати да му се сипа више него што би његов друг имао. О овоме воде строг надзор економ и васпитач, који обавезно присуствују јелу.

Члан 36

Ван одређеног времена забрањен је сваки улазак у трпезарију, као и у кухињу, и изношење из истих хране и посуђа.

ђ) У умиваоници

Члан 37

После датог знака за устајање ученици одлазе у умиваоницу. При умивању ученици пазе на чистоћу и узимају само онолико воде колико је потребно. У случају да у школи нема водовода или канализације за одвод прљаве воде, сваки ученик је дужан прљаву воду просути на одређено место и остављати за собом умиваоник празан и чист.

Члан 38

Упутства у умиваоници прописује васпитач и води надзор да се ученици придржавају прописаних упутстава.

Члан 39

Најмање једном месечно ученици се требају окупати. Ако у школи не постоји купатило, дежурни васпитач у споразуму са ректором водиће ученике у купатило ван завода.

е) У гардероби

Члан 40

Гардероба служи за оставу и чување ученичких ствари: кофера, одела, обуће, веша и другог и она је увек затворена.

Кључ од гардеробе чувају редари, које између ученика по реду одређује васпитач.

Редари одговарају у гардероби за инвентар за чистоћу и ствари ученика.

Гардероба може бити отворена по пола часа: пред спавање, после устајања, и после обеда (доручка, ручка и вечере). У остало време гардероба, је затворена, и ученицима је забрањено да у њу улазе.

ж) У амбуланти

Члан 41

Амбуланта служи за указивање прве помоћи оболелим ученицима.

У случају оболења ученик се јавља школском лекару, који наређује даље што треба.

Ако лекар није у школи, а ученик се не осећа добро, он се јавља дежурном васпитачу или ректору, који му могу одобрити да оде у школску амбуланту и у њој сачека долазак лекара.

Одлазак у школску амбуланту без знања и одобрења лекара, ректора или дежурног васпитача није допуштен.

Члан 42

Беопсленима је улазак у амбуланту строго забрањен, а ученик коме лекар, или дежурни васпитач, или ректор дозволи да оде у школску амбуланту, мора се строго придржавати реда који у амбуланти влада, да пази на чистоћу, ред, мир и тишину.

Узнемиравање болесника у амбуланти најстрожије је забрањено.

Члан 43

Трошкове лечења ученика у школској амбуланти сноси Управа богословије, а трошкове за лечење у државним болницама приликом операција и другог, сnose сами ученици. Ако је ученик сиромашног стања, трошжаве лечења у случају хитне операције или каквог тежег оболења, и то највише до месец дана сноси школа на терет свог редовног буџета. О овоме одлучује Управа школе.

Члан 44

За неговање болесника у амбуланти одређује се један од бољих ученика, који има смисла за овај посао а коме Наставнички савет може за обављање овога посла одредити извесан месечни хоноар из Фонда сиромашних ученика.

III ИЗДРЖАВАЊЕ И ХРАНА

а) Издржавање

Члан 45

Сви ученици станују заједно у интернату и имају све једнако: храну, одело (ако постоји униформа), лечење, прање веша и остало.

Члан 46

Ученици богословије док су у интернату плаћају месечно допринос за своје издржавање у интернату. Висину овога доприноса одређује Свети архијерејски синод унапред за сваку школску годину, имајући у виду економске прилике и имовно стање ученика, а износ за поједине ученике одређују њихови надлежни епархиски Архијереји приликом доношења одлуке о пријему ученика у богословију.

Изузетио сиромашни ученици могу на предлог надлежног епархиског Архијереја бити ослобођени уплате овога доприноса. О овоме за сваки посебан случај решава Свети архијерејски синод (чл. 11 Уредбе о богословијама).

Члан 47

Одређени допринос плаћају ученици, односно установе чији су они питомци, школокој каси (благајни) и то за сваки месец унапред.

Ученик који до краја месеца не уплати дужну суму не може у наредном месецу остати у интернату.

Исто тако ученик који дутује школској каси допринос за протеклу школску годину неће се моћи уписати у школу наредне школске године, док претходно сав дуг не уплати.

Члан 48

Уплата доприноса полаже се за цео месец, без обзира да ли је ученик провео у интернату све то време или не.

Уплата се не полаже само за време када је ученик ма из којих разлога отсутан из интерната цео месец дана.

При самовољном напуштању школе или искљученем ученика из исте због његове кривице, уплаћене суме, на име доприноса за издржавање не враћају се.

Члан 49

Ученик који је као сиромашан ослобођен уплате доприноса за своје издржавање у интернату или за њега уплаћује које друго црквено тело или орган

губи на то право у II полугођу, ако на крају I полугођа покаже слаб успех ма из једног предмета или из владања добије оцену лош. У том случају и он ће уплаћивати минимални одређени месечни допринос, за ту школску годину, односно износ који је за њега уплаћиван, и то до краја школске године.

Исто тако слаб успех ма и из једног предмета или лоше владање дотичних ученика на крају школске године повлачи губитак ослобођења уплате доприноса или губитак доприноса црквене установе која за њега плаћа у I полугођу наредне школске године, те ће и он плаћати минимални одређени месечни допринос за ту годину, односно износ који је за њега уплаћиван. Ако такав ученик I полугође наредне школске године заврши без слабих оцена, ослобађа се даљег уплаћивања одређеног доприноса.

У свим овим случајевима одлучује Наставнички савет богословије.

Члан 50

Црквени питомац који у току свога школовања у богословији својевољно напусти школу, или својом кривицом буде из ње искључен, дужан је вратити школској каси сву суму утрошену на његово издржавање у школском интернату, рачунајући по највећој скали уплата.

Таквом ученику Управа школе не може издати његова документа, док сав дуг школској каси не измири.

Члан 51

За набавке интернатских потреба школска управа троши одређени буџет за ту годину по законским прописима.

Члан 52

Све набавке за потребе богословије врше се по црквеним прописима о Рачуноводству.

Члан 53

Приликом уписивања на почетку школске године сви ученици уплаћују школској каси по 100 динара, на име обештећења и оправке школског инвентара, и годишњу чланарину за коришћење ђачком библиотеком. Висину ове чланарине одређује Наставнички савет за сваку школску годину и она служи: за набавку књига и листова, за повезивање старих књига, набавку намештаја за библиотеку и др.

О утрошку овога новца одлучује Наставнички савет.

б) Храна

Члан 54

Сви редовни интерни ученици имају храну у интернату. Храна се прави по утврђеном јеловнику, који саставља Управа богословије а који одобрава Свети архијерејски синод. Јеловник се у току године мења, према артиклима пијаце и према томе да ли су дани мрсни или посни.

Количина појединих артикала одређује се према званичној табlici, која се употребљава у интернатима са узрастом деце равне узрасту богослова. При састављању јеловника и одређивању количине артикала, консултује се школски лекар.

Члан 55

Ученици богословија обавезно посте све постове у току године, како једнодневне тако и вишедневне.

Члан 56

У мрсне дане ученици добијају за доручак кашу са млеком, или запржену (ајнпрен) супу са парчетом хлеба, или чорбу од пасуља са парчетом хлеба, или качамак са млеком или белу кафу. За ручак чорбу или супу и јело са поврћем и месом, а за вечеру једно јело.

Члан 57

У посне дане добијају за доручак шољу чаја или кафе са парчетом хлеба, или парче хлеба са пекмезом, мармеладом, итд., за ручак чорбу и једно јело, а за вечеру једно јело.

Члан 58

За слабе ученике и оне у амбулантама храна је по лекарском упуству.

IV ОДМОР И РАЗОНОДА

Члан 59

Како у време рада тако и у време одмора, ученици морају пазити на ред и пристојност

Члан 60

Време изван часова и занимања ученици слободно проводе у кругу интерната и тада им је дозвољено да певају, свирају, шетају, играју, да играју шаха, да се баве спортом, пазећи да не оштете инвентар школе и своје здравље.

Члан 61

Интернат је увек затворен. Посетиоци се пријављују преко вратара дежурном васпитачу, који их прима и даје потребна обавшгтења.

Члан 62

Ученици могу примати посете својих родитеља или рођака. Свака посета доставља се васпитачу који у ваншколско време дозвољава ученику састанак. Састанак се допушта само у просторијама за то одређеним и у време које васпитач одреди.

Члан 63

Ученици преко недеље могу излазити у град само по дозволи васпитача; суботом од ручка до вечерње, недељом и празником од свршетка свете Литургије до ручка и од ручка до вечерње.

По лепом времену дежурни ваопитач или цензори могу у слободно време, по дозволи ректора, изводити ученике у шетњу ван интерната.

Члан 64

Повратак у интернат не сме бити после одређеног времена.

Члан 65

Ученик који закасни кажњава се неизласком у град за извесно време. Поновљена грешка кажњава се строжије.

Члан 66

Наставници и васпитачи могу по одобрењу ректора водити ученике у једнодневне екскурзије.

Вишедневне екскурзије изводиће се по одлуци Наставничког савета и претходног одобрења Светог архијерејског синода.

V КАЖЊАВАЊЕ УЧЕНИКА

Члан 67

За нарушавање свих ових прописа, као и других посебних наредаба школске Управе и органа, ученици ће се кажњавати према чл. 42 и 55 Уредбе о Српским православним богословијама, са свима последицама каје ове казне собом повлаче.

VI НАДЗОР

Члан 68

Стални и непрекидни надзор над ученицима воде ректор и васпитач, а над интернатским потребама и економ. Њима помажу цензори, редари учионица, спаваћих соба и трпезарије,

Члан 69

Млађи персонал (школска послуга) подвргава се правилима реда у интернату, нарочито што се тиче пристојности, издржавања поста и уздржљивости уопште. Послуга док је на раду у заводу ужива бесплатан стан, храну и остало.

Члан 70

Овај правилник прописао је Свети архијерејски синод Српске православне цркве у смислу чл. 8 Уредбе о Српским православним богословијама. Исти ступа на снагу чим се објави у "Гласнику", службеном листу Српске православне цркве, а у живот се уводи почев од школске 1953/54 године и обавезан је за све богословије Српске православне цркве.

Члан 71

Ступањем овога Правилника на снагу, престају важити Интернатска правила за Српске православне богословије В. Бр. 9768 од 11. јула 1928. године и Школски закон за ученике Српских православних богословија В. Бр. 9767 од 11. јула 1927. Године.